

**تفاهم نامه همکاری وزارت جهاد کشاورزی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
در راستای پیشگیری و کنترل بیماری ها و عوامل خطر مرتبط**

مرداد ۱۳۹۵

ماده ۱- مقدمه و ضرورت تفاهم نامه

امروزه با تغییرات سریع و شگرف اجتماعی ناشی از روند توسعه و به ویژه افزایش سن جمعیت، سهم بیماری های غیرواگیر (مانند بیماری های قلبی و عروقی و سرطان ها) در مرگ و میر و بار مالی ناشی از مشکلات سلامت با سرعت چشمگیری رو به فزونی است. بر این اساس مقام معظم رهبری در سیاست های کلی سلامت ابلاغی ۱۳۹۳/۱/۱۸ بر تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم در همه قوانین، سیاست های اجرایی و مقررات با رعایت کاهش مخاطرات و آلودگی های تهدید کننده سلامت مبتنی بر شواهد معتبر علمی، تهیه پیوست سلامت برای طرح های کلان توسعه ای، ارتقا شاخص های سلامت برای دستیابی به جایگاه اول در منطقه آسیای جنوب غربی تاکید کرده اند.

نظر به اهمیت موضوع و ضرورت پاسخگویی در قبال سیاست های کلی سلامت و انسجام میدانی تصمیم گیری، اجرا، نظارت و ارزیابی کلیه فعالیت ها، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری کلیه دستگاه های مربوطه اقدام به تدوین "سند ملی پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط" نمود که متعاقبا پس از امضای کلیه وزرا، در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۳ در شورای عالی سلامت و امنیت غذایی با حضور ریاست محترم جمهور تصویب شد.

این تفاهم نامه بین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نمایندگی جناب آقای دکتر سید حسن هاشمی (طرف اول تفاهم نامه) و وزارت جهاد کشاورزی به نمایندگی جناب آقای مهندس محمود جنتی (طرف دوم تفاهم نامه) برای اجرای اقدامات سلامت مجبور با هدف پیشگیری و ارتقای مداخلات کنترلی بیماری های غیرواگیر و استقرار "سند ملی پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر و عوامل خطر مرتبط" مصوب شورای عالی سلامت و امنیت غذا می باشد.

اهداف بلند مدت این سند که از تعهدات بین المللی جمهوری اسلامی ایران برگرفته شده است، به شرح زیر هستند:

۱. کاهش ۲۵٪ از خطر مرگ های زودرس ناشی از بیماری های غیرواگیر
۲. کاهش ۲۰٪ از میزان تحرک بدنی ناکافی
۳. کاهش ۱۰٪ از مصرف الکل
۴. کاهش ۳۰٪ از میزان مصرف نمک سدیم
۵. کاهش ۳۰٪ از شیوع استعمال دخانیات
۶. کاهش ۲۵٪ از شیوع پرفشاری خون
۷. جلوگیری از افزایش بیشتر چاقی و دیابت جمعیت
۸. دسترسی ۱۰۰٪ جمعیت به داروهای مناسب و فناوری های پایه و ضروری برای درمان بیماری های غیرواگیر
۹. دسترسی حداقل ۷۰٪ جمعیت به دارو و مشاوره لازم برای پیشگیری از بیماری های قلبی عروقی و حملات عروق مغزی
۱۰. به صفر رساندن میزان اسیدهای چرب ترانس در روغن های خوراکی و محصولات غذایی
۱۱. ۲۰٪ کاهش نسبی در میزان مرگ و میر ناشی از سوانح و حوادث ترافیکی
۱۲. ۱۰٪ کاهش نسبی در میزان مرگ و میر ناشی از مصرف مواد مخدر
۱۳. ۲۰٪ افزایش دسترسی به درمان بیماری های روانی

ماده ۲- موضوع تفاهم نامه

تسهیل، تسریع و هم افزایی جهت ارتقای شاخص های پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر از طریق اقدامات سلامت محور در زمینه های مورد توافق.

ماده ۳- تعهدات

الف- تعهدات مشترک

۱. پیگیری در تدوین و اجرای سیاست انقباضی در خصوص کشت دخانیات و جایگزینی آن با سایر محصولات کشاورزی.
۲. حمایت از برنامه های کنترل مواجهه شغلی کشاورزان با عوامل زیان آور شغلی.
۳. کنترل آلاینده ها، باقیمانده ی سموم، کود های شیمیایی و فلزات سنگین در محصولات زراعی، باغی، گلخانه ای.
۴. استفاده از فناوری های جدید و تایید شده در تولید، نگهداری، توزیع و نظارت بر مواد غذایی.
۵. ارتقای کمی و کیفی واکسن ها و فرآورده های بیولوژیک تولیدی کشور.
۶. همکاری در تدوین و اجرای برنامه ملی پیشگیری و کنترل مقاومت ضد میکربی.
۷. همکاری جهت جلوگیری از استفاده ی فاضلاب برای آبیاری زمین های کشاورزی.
۸. تدوین برنامه ارتقای شاخص های بهداشتی فرآورده های غذایی و اجرای آن با مشارکت کلیه ذینفعان با رعایت قوانین و مقررات جاری.

ب- تعهدات وزارت جهاد کشاورزی

۱. اجرای قوانین و مقررات مرتبط با پیوست سلامت با توجه به اختیارات قانونی وزارت جهاد کشاورزی به منظور پیشگیری از مداخلات مضر سلامت.
۲. ایجاد دبیرخانه سلامت در حوزه دفتر وزیر جهاد کشاورزی با عضویت نمایندگان سازمان حفظ نباتات، سازمان دامپزشکی و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی با هدف استمرار فعالیت های سلامت محور و تقویت همکاری های بین بخشی سلامت.
۳. تنظیم سیاست های درون بخشی لازم برای اقدام مستمر در زمینه های مورد تفاهم در یک افق پنج ساله.
۴. تامین و جذب منابع مالی مداخلات بر اساس برنامه های عملیاتی مصوب کمیته مشترک.
۵. حمایت از اتخاذ سیاست های تشویقی برای ارائه ی محصولات تازه خوری با قیمت و کیفیت مناسب (افزایش تولید/کاهش قیمت).
۶. حمایت از ایجاد تعاونی های بازاریابی و فروش محصولات کشاورزی به منظور حذف واسطه ها.
۷. مشارکت در ارتقای کیفیت سموم و کودهای کشاورزی یا رعایت معیارهای مناسب و استفاده بهینه از آنها توسط کشاورزان و حذف سموم پر خطر با هدف رفع آلودگی آب و خاک و محصولات کشاورزی.
۸. تسریع فرایند شناسنامه دار نمودن مزارع، باغات، گلخانه ها و دامداری ها.
۹. برقراری و گسترش سامانه های الکترونیکی ردیابی محصولات خام دامی.
۱۰. طراحی و برقراری سامانه ی مدیریت الکترونیک کلینیک های گیاهپزشکی (سماک).

۱۱. ارتقا و گسترش سیستم پایش (مانیتورینگ) سموم دفع آفات نباتی.
۱۲. تدوین برنامه ی ارتقای شاخص های بهداشتی فرآورده های خام دامی و اجرای آن با مشارکت کلیه ذینفعان.
۱۳. تعیین وبه روز رسانی حداکثر مجاز باقیمانده (MRL) دارو، سموم، فلزات و سایر مواد شیمیایی در فرآورده های خام دامی و محصولات زراعی، باغی، گلخانه ای.
۱۴. پایش باقیمانده ی دارو، سموم و سایر مواد شیمیایی در فرآورده های خام دامی و آبرزی.
۱۵. ساماندهی نظام نسخه نویسی و نسخه پیچی دامپزشکی و برنامه ریزی برای حذف دارو، سموم و سایر مواد شیمیایی پرخطر و مساله ساز در سلامت مصرف کنندگان بر اساس اعلام مراجع ذیصلاح بین المللی یا ارائه ی مستندات علمی توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
۱۶. ایجاد دسترسی اختصاصی معاونت غذا و داروی دانشگاه های علوم پزشکی به داده های سامانه ی یکپارچه قرنطینه سازمان دامپزشکی کشور جهت کنترل ورودی فرآورده های خام دامی به عنوان ماده ی اولیه به کارخانجات فراوری مواد غذایی تحت نظارت سازمان غذا و دارو.
۱۷. ارائه اطلاعات و گزارش وضعیت بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان و منتقله از غذا در جمعیت دامی تحت پوشش برنامه های مبارزه با بیماری های دامی به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
۱۸. انجام اقدامات کنترلی و پیشگیرانه متعاقب دریافت گزارش های بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان و نیز بیماری های منتقله از راه غذا (غذا زاد) در جمعیت انسانی.
۱۹. گسترش سامانه مراقبت پس از فروش جهت اعلام دارو و سموم دامپزشکی و نیز خوراک دام و فرآورده های خام دامی به صورت فراگیر.
۲۰. تقویت سازوکارهای مناسب تشویقی و حمایتی جهت تولید محصولات سالم، ارگانیک و محصولات گواهی شده.
۲۱. حمایت از افزایش تولید و مصرف کودهای زیستی و آفت کش های بیولوژیکی و غیر شیمیایی.
۲۲. تقویت تولید و پرورش آبزیان و ایجاد تسهیلات برای در دسترس قرار گرفتن آنها برای عموم.

ج- تعهدات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱. آموزش و حمایت از سلامت کشاورزان در قالب برنامه های بهداشت کشاورزی.
۲. پایش باقیمانده آلاینده ها در محصولات باغی، زراعی و گلخانه ای عرضه شده در بازار و برخورد مناسب به منظور اجرایی نمودن توصیه های فنی و سلامت محصول.
۳. ارائه اطلاعات و گزارش های بیماری های منتقله از راه غذا (غذا زاد) و بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان در جمعیت انسانی حسب مورد به طرف دوم تفاهم نامه.
۴. تدوین ضوابط برای اخذ گواهی بهداشتی حمل فرآورده های خام دامی صادره از سوی سازمان دامپزشکی کشور توسط کارخانجات فرآوری مواد غذایی.
۵. توجه و استفاده از ضوابط و معیارهای سازمان دامپزشکی در جهت تقویت سلامت فرآورده های خام دامی در کارخانجات مواد غذایی.
۶. همکاری در تسهیل فرآیند تدوین سیاست ها و اجرای مداخلات سلامت محور.
۷. همکاری در جهت آموزش فنی لازم و مرتبط مورد نیاز طرف دوم تفاهم نامه برای تدوین و اجرای مداخلات در چارچوب تفاهم نامه.
۸. معرفی و تشویق اقدامات سلامت محور طرف دوم و افراد موثر در سطح جامعه در گزارش های سالانه.
۹. تامین و جذب منابع مالی مداخلات بر اساس برنامه های عملیاتی مصوب کمیته مشترک.

ماده ۴ - شرایط اجرای تفاهم نامه

۱. به منظور عملیاتی کردن مفاد این تفاهم نامه کمیته اجرایی متشکل از دو نماینده مطلع و تام الاختیار از معاونت بهداشت و یک نفر از سازمان غذا و دارو، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یک نفر نماینده مطلع و تام الاختیار از سازمان حفظ نباتات و یک نفر از سازمان دامپزشکی و یک نفر از سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی و یک نفر از دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی تشکیل می گردد.
 ۲. کمیته اجرایی موظف است در اولین جلسه خود که حداکثر یک ماه پس از امضای تفاهم نامه تشکیل می گردد، نحوه اداره جلسات و محل برگزاری جلسات مشترک را تعیین نماید.
 ۳. کمیته اجرایی مکلف است صورتجلسات و نیز برنامه های عملیاتی و گزارش پایش برنامه ها را به صورت فصلی برای دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی ارسال نماید.
 ۴. محل تامین مالی اقدامات سلامت محور در هر برنامه عملیاتی، حسب مورد از ردیف های بودجه ای دستگاه مربوطه بر اساس منابع تخصیصی ویژه از سوی سازمان برنامه و بودجه خواهد بود. بر این اساس لازم است در صورت لزوم نماینده بودجه دستگاه در جلسات شرکت داشته باشد.
 ۵. وزرای امضا کننده ی این تفاهم نامه مسئول حسن اجرای آن خواهند بود.
 ۶. مدت زمان اجرای تفاهم نامه تا پایان برنامه ششم توسعه تعیین می گردد.
- این تفاهم نامه در ۴ ماده و ۳ بند، در ۲ نسخه که حکم واحد دارند، در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۱۶ به امضا طرفین رسیده و از این تاریخ معتبر می باشد.

سید حسن هاشمی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

محمود حجتی
وزیر جهاد کشاورزی